

The page features a decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes, each composed of concentric rings of different shades of blue. These circles are arranged along a diagonal line that runs from the top-left towards the bottom-right. The background is white with thin blue lines extending from the top-left corner towards the circles.

**ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНО-
ИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА
ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА
У БЕОГРАДУ ЗА ПЕРИОД 2012-2016.**

ПРОГРАМ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА НА ГЕОГРАФСКОМ ФАКУЛТЕТУ У БЕОГРАДУ ЗА ПЕРИОД 2012-2016.

Увод

Научноистраживачки рад Географског факултета у области геонаука – географија, просторно планирање, туризмологија, демографија и геопросторне основе животне средине је саставни део свакодневне делатности.

Резултати који се постижу у оквиру научноистраживачких пројеката у области основних истраживања, које финансира ресорно Министарство налазе се у функцији унапређења и развоја науке, стваралаштва, високог образовања, квалитета наставног процеса и усавршавања научног подмлатка.

Основну вредност Географског факултета и залог за очување његове репутације, старе 120 година, у будућности представља селекција најбољих студената при упису на Факултет (основне, мастер и докторске студије), очување и подстицање најбољег младог наставног кадра, способног за изазове који се стављају пред Факултет, која настоји да очува и унапреди престижни статус једне од најбољих у региону у области геонаука.

ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ И СРЕДЊОРОЧНИ ЦИЉЕВИ

Приоритетни задаци у области развоја научноистраживачког подмлатка на Факултету су: проширење, доградња и усавршавање постојећег знања, овладавање и примена најновијих научних достигнућа и савремених технологија, бржи и адекватнији развој кадрова у функцији успешније реализације научних и развојних истраживања.

Циљеви развоја научноистраживачког подмлатка на Факултету везују се за:

- *успостављање система подршке младим и надареним за научноистраживачки рад* кроз развијање сарадње са регионалним центрима за рад са талентованим ученицима, учешће на научним скуповима и студијским боравцима и радним телима међународних научних организација у иностранству, стипендирањем докторског и постдокторског усавршавања младих истраживача на иностране универзитете, као и обезбеђивање средстава за чланство младих истраживача у међународним асоцијацијама,
- *оспособљавање младог научног кадра за научноистраживачки рад кроз подстицање и стипендирање студената у току докторских студија*, надокнадом дела материјалних трошкова за истраживања у оквиру пројеката министарства и подршком за додатна усавршавања,
- *развој научноистраживачког подмлатка* Факултета и Географског института *Јован Цвијић САНУ* кроз финансирање докторских студија на Географском факултету у Београду,
- *учешће на смотрима и такмичењима младих талената* основних и средњих школа, у сарадњи са ресорним Министарством и Српским географским друштвом.

- *успостављањем система објављивања и презентације научних резултата младих научних кадрова проистеклих из рада на научноистраживачким пројектима и праћења објављених научних резултата у свету и*
- *набавку научне литературе из иностранства.*

АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА

Развој научноистраживачког подмлатка, као један је од приоритетних задатака у области научноистраживачког рада, планира се и спроводи кроз **следеће активности:**

- организација предмета на основним, мастер и докторским студијама који су посвећени методама и техникама писања чланака,
- стицању вештина за усмене презентације и начинима претраживања база научних часописа, са циљем подстицања квалитетног самосталног приказивања резултата на научним скуповима и објављивања радова у интернационалним часописима;
- организовање истраживачких пројеката који су намењени студентима ради образовања у области методологије научноистраживачког рада;
- учешће на манифестацијама јавног карактера, са циљем промоције научноистраживачког рада младих на Факултету (Сајам науке);
- размена информација о развоју научноистраживачког подмлатка са другим високошколским установама у земљи и иностранству и
- организација заједничких акција са циљем остваривања непосредних контаката, размена информација младих научника и промоције рада научноистраживачког подмлатка.

Програм развоја научноистраживачког подмлатка претпоставља брижљиву анализу активности које наставни кадар обавља у циљу афирмације младих научних кадрова и научног подмлатка. Програм развоја узима у обзир динамику кретања у каријери, односно процену времена завршавања докторских студија као предуслова за прелазак у наставничко звање. Програм развоја је заснован на остваривању услова за селекцију кадрова заинтересованих за наставак образовања и академску каријеру, њиховим усавршавањем у иностранству и на обезбеђивању услова за запошљавање најквалитетнијих.

Интеграција научноистраживачког подмлатка из области геонаука у Европску истраживачку зону, ЕРА (*European Research Area*) важан је део укупних интегративних процеса Факултета у систем географских институција у Европи јер:

- обезбеђује интеграцију интелектуалне и развојне заједнице и потенцијала Факултета у моћну концентрацију знања која обликује развој на регионалном нивоу;
- уклања баријере за проток знања, идеја, технологија и пре свега, научних радника, сарадника и студената докторских студија геонаука, у оба смера – не само што нама постаје доступно оно што чини НИИР систем ЕУ, већ се тиме пружа могућност исказивања пуног потенцијала атрактивности наше истраживачке заједнице за заједнички рад са истраживачима ЕУ;

- ствара предуслове за реализацију НИИР пројеката од националног и регионалног значаја уз учешће водећих европских истраживачких тимова и лабораторија из области геонаука, коришћење најмодерније НИИР инфраструктуре и других људских, материјалних и финансијских ресурса Европског истраживачког простора;
- омогућава најефикаснији трансфер знања, технологија и добре праксе у изградњи и функционисању националног иновационог система из области геонаука, као предуслова за изградњу иновационе културе, економије и друштва Србије заснованих на знању.

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ ПОДМЛАТКА

Први стратешки циљ развоја научноистраживачког подмлатка *јесте проширење обима истраживања кроз укључење већег броја студената докторских студија у истраживачке пројекте*. Појачаним и систематским ангажовањем наставника и сарадника и проширењем научноистраживачких капацитета, стварају се услови за повећање броја младих истраживача који су укључени у научноистраживачке пројекте и програме.

Други стратешки циљ је *обезбеђивање квалитета рада научноистраживачког подмлатка*. Факултет предузима активности усмерене на образовање подмлатка кроз организацију наставе у оквиру предмета током треће и четврте године основних и кроз мастер студије (рад у малим групама, радионице), са циљем подстицања усмеравања кандидата ка квалитетном научном раду и припремама за активно укључивање у научни рад након завршетка студија. Такође је у курикулуме мастер и докторских студија уведен индивидуални менторски рад са циљем упознавања кандидата са организацијом и садржајем научног рада и препознавањем и развијањем особина и способности које представљају научни потенцијал.

Трећи стратешки циљ предвиђа *укључивање научноистраживачког подмлатка у научни рад и организацију научних скупова*, на припреми зборника радова, техничкој подршци и осталим активностима које су у складу са њиховим искуством и знањем, и укључивање младих истраживача у активности на припреми и издавању часописа Географског факултета у Београду.

Географски факултет је створио капацитете и успоставио висок степен сарадње са другим високошколским установама у иностранству тако да сам организује научне скупове. Наставници, сарадници и студенти мастер и докторских студија учествују у научној и организационој припреми скупова, припремају радове који се објављују у часописима и зборницима са скупова, те учествују са својим саопштењима на овим скуповима. Исто тако,

Четврти стратешки циљ подразумева *организациону и финансијску помоћ научном подмлатку*, а овим активностима ће омогућити даљи развој квалитетног научноистраживачког кадра.

Од наставника, сарадника и посебно ментора, очекује се адекватно праћење и континуирано саветовање кандидата, усмеравање на ваннаставно усавршавање и праћење развоја најбољих студената на свим нивоима студија са циљем подстицања у напредовању, уз указивање на избор предмета у односу на препознате афинитете и способности. Све то омогућује да студенти са својим радовима учествују редовно на студентским конгресима.

С обзиром да су научно релевантне докторске студије и квалитетно менторство претпоставка континуираног развоја младих научних кадрова, ангажовање наставника у активностима које подразумевају интензиван и перманентан менторски рад на докторским студијама, али и интензиван рад на научним компетенцијама представљају основу за развој квалитетног научно-истраживачког подмлатка. Овим активностима ће се посветити посебна пажња кроз организовање семинара о значају квалитета менторства у развоју научног подмлатка и о месту и улози докторских студија у високом образовању, између осталог кроз укључење факултета (наставника, кадета, студената) у програме *Tempris-a*.

У циљу унапређивања развоја научног подмлатка на Географски факултет у Београду се редовно, по планираном програму позивају гостујући предавачи из земље и иностранства који су угледни стручњаци, научници или носиоци јавних друштвених функција, који студентима, наставном особљу и свим запосленим расправљају са њима о актуелним научним проблемима у сфери геонаука и педагошких иновација. Тиме се доприноси унапређивању њихових знања и подиже способност критичког приступа научној, стручној и педагошкој делатности.

СТИМУЛАЦИЈА НАУЧНОГ ПОДМЛАТКА НА ПОСЕБНЕ ОБЛИКЕ УСАВРШАВАЊА

Програм развоја научноистраживачког подмлатка на Географском факултету предвиђа и активности које су усмерене ка *стимулацији научног подмлатка на посебне облике усавршавања и интеграцији српске науке у светски научни систем*:

- упућивање младих истраживача на усавршавање у иностранство, посебно у институције са којима је већ остварена сарадња у области научноистраживачког рада;
- позитивни ефекти се очекују кроз реципрочне посете и трансфере научноистраживачког искуства;
- финансирање учешћа младих истраживача на конференцијама, семинарима, радионицама и различитим обукама које организују домаће или међународне научне установе;

ПЕРМАНЕНТНА АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ НАУЧНОГ ПОДМЛАТКА И ПЛАНИРАЊЕ КАДРОВСКЕ ПОЛИТИКЕ У СКЛАДУ СА СТРАТЕГИЈОМ ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Програм развоја научноистраживачког подмлатка подразумева *перманентну анализу постојећег научног подмлатка и планирање кадровске политике у складу са стратегијом развоја Географског факултета у Београду*, те у складу са краткорочним и дугорочним циљевима рада Географског факултета. Анализа потреба и програм развоја кадра представља део свакодневних активности, што проистиче и из његове мисије и друштвене функције као високо образовне установе. Кадровска структура Географског факултета се планира у складу са стратешким опредељењем Факултета да студенте образује, да им омогући стицање оптималних професионалних и стручних вештина и знања, и да их темељно припрема за процес доживотног образовања. Континуирано се анализира наставни процес у целини, а истовремено се прати и анализира рад сваког учесника у наставном процесу. Успешна реализација студијских програма, стално подизање квалитета наставног процеса, подразумева перманентну активност на развоју кадрова. То проистиче из чињенице да су људски ресурси кључна покретачка снага развојних процеса, што значи да се унапређивање рада Географског факултета у Београду у свим аспектима, у великој мери може изједначити са програмом развоја људских ресурса.

Структура студијских програма Географског факултета у Београду, концепт праћења и усаглашавања са потребама друштва, те циљеви који су усмерени на стицање стручног образовања и неопходних професионалних вештина и знања, усмерава наставно особље да перманентно прати развој научног подмлатка, унапредјује своја стручна, професионална и педагошка знања.

Кључну полуку у развоју младих научних кадрова на Географском факултету у Београду представља *развој и јачање мотивације наставника, сарадника и других запослених да развијају млади научни кадар* и да се усавршавају и унапређују знање и професионалне капацитете. То се постиже кроз изграђивање позитивних, колегијалних односа, који укључују сталну размену искустава о наставном процесу, успостављање стваралачке утакмице знања, унапређивања самоодговорности и самовредновања сопственог рада.

Географски факултет предузима читав низ конкретних активности на плану анализе потреба и програма развоја младог научног кадра. Пре свега, Колегијум Декана Географског факултета на седницама редовно разматра стање и кадровске потребе, доноси и спроводи мере за унапређивање развоја младог научног кадра и стручних и професионалних капацитета свих запослених. На основу таквог сагледавања, као и на основу појединачних иницијатива запослених, предлога од стране појединих катедри, предлога Изборног и Научно-наставног већа периодично се анализира стање и проблеми у области развоја научног подмлатка, те се предлажу одговарајуће мере.

ЗАКЉУЧАК

У оквиру процеса анализе, систематског праћења и развоја кадрова, Географски факултет у Београду сваке године спроводи истраживање у коме студенти основних, мастер и докторских студија, наставно особље и други запослени, износе своје ставове о свим битним аспектима рада, при чему се знатан део резултата овог систематског емпиријског истраживања користи у функцији планирања и развоја научног подмлатка. То подразумева упоређивање резултата истраживања у појединим годинама, како би се даље унапређивало оно што је добро, а уклањале препреке за систематски развој научног подмлатка.

Проф. др Дејан Филиповић
Декан Географског факултета у Београду